

Esc de dóns ori in septemana: **Joi-a** si **Dominec'a**; éra candu va pretinde im-
tantia materieloru, va est de trei sév
de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
diometate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
patrariu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:

anu intregu . . . . . 12 fl. v. a.
diometate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corres-
pondinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
dactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde
sunt a se adresá si corespondintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea séu
speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vo-
primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anuntel si alte comunicatiuni de
interesu privat — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetitile se facu cu pretu sca-
dutu. Pretulu timbrului câte 80 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Budapesta, in 8. noemvre n. 1873.

Parlamentulu celu nou, din alegeri
directe, asia-numitulu *Senatu imperi-
ale* alu Cislaitaniei, se intruní marti-a
trecuta, ér meruri in 5, in sal'a de tronu
a palatului din Viena ascultá cuventulu
de deschidere alu MSale Imperatorelui.

Multu, fórté multu si cu multa lau-
da scriu foile despre acestu cuventu de
tronu, constatandu — firesce — din
acel'a, cá Monarchulu si-smte chiamarea
si detorinti'a d'a-si ferici popórale, si cá
— are cunosciinta de relele, de cari sunt
bantuite ele!

Si noi marturisimu, cá cetirea cu-
ventului de tronu a facutu asupra-ni im-
presiunea, ca si candu Inaltiatulu Impe-
ratu ar vré sé dica tierelor si popóra-
loru sale: *Da, interesulu meu si dorinti'a
animei mele ar fi, ca sé ve îndreptu sór-
tea si sé ve perfectiunedi si fericescu
pre tóte de o potriua, — numai déca dom-
ni de la potere cu svatulu loru mi-ar stá
intru ajutoriu, cáci — ei se dicu respon-
sabili penru tóte, si ce facu, facu totu ei!*

Amintimu din cuventulu de tronu,
ca de esemplu, numai dóue puncturi,
asupra caror'a de atátea ori déjá am
auditu din gur'a Domnitorului nostru
cuvinte parintesci, pre candu d'alta par-
te, dupa faptele domniloru am vediatu
totu rezultate rele.

S'a diu si se dice si acum, cá —
*prin amóre resignante, — ce nu póte fi
ál'a, de cátu concessiunile reciproce, —
se vor compland diferintiele si contrastele
de popóra si se vor pacifca spirite!*

Ei bine, se póte unu cugetu mai
sublimu, o vorba mai frumoáa? — Da;
dar óre vede-se, semte-se o urma mácar
de rezultatu practicú in viéti'a publica?!

Alt'a ce — insa n'am mai scí — a
cástea óra ni se spune de la innaltimea
tronului e: cá *Austria astadi este inteneri-
ta in intru si — respectu insuflátoria in
afara.*

Déca se pote acést'a — fora ca po-
pórale sé semta cátu de pucinu din acés-
ta intenerire si din acestu respectu; apoi
— *ne vomu trudi a crede.* Fie insa bu-
anlu nostru Monarchu convinsu, cá —
domni i-au sioptitu unu neadeveru mare,
ca si multe altele, prin cari se amagescu
de comunu capii stateloru, intru intere-
sulu unoru clase séu clice, si spre nespu-
na dauna a tierelor, si in fine si a tro-
nariloru!

Ambele case ale senatului imperiale
se ocupa de cele necesari pentru con-
stituire; ér, pe afara deputatii tienu consul-
tatiuni pentru *gruparea dupa partite*
si nuantie.

Totu mercuria trecuta, in 5 noemvre a
avutu locu si redeschiderea adunárei nati-
onali franceze in *Versalia*. Din primele dile ale
consisténtiei aceste adunári nu s'au mai aflatu
nati'a deputati la o alta; 710 au respunsu
la apelulu nominal si au participatu la pri-
ma votare.

Mac-Mahon, presiedintele Republicei,
a prezentatu cu unu mesagiu fórté memora-
bile, intru carele amintipdu, cumcá in tier'a
intégra domnesce pace si ordine, si cumcá
evacuatiunea teritoriului de trupele straine
s'a intemplatú fora de cea mai pucina tur-
bulare si incurcare, — vine apoi a spune des-
pre iritatiunea produsa prin stáruirile pentru
constituirea unei forme definitive de regimu;
afirma cá — facia de aceste stáruiri guver-
nala s'a portatu neutralu; atinge, cá espe-
ditiunile facute cu acést'a ocaziune, par' cá ar fi
probatu, cumcá *pentru asta data atari încercári
impina mari greutáti!*

In fine constata cá, pentru mai mare se-
curantia in intru si pentru mai impunetória
védia in afara, este ne-aperatu de lipsa, o mai
mare *stabilitate* a regimului de astadi, ori cui
ar fi a se incredintia acél'a. —

Curendu dupa constituirea adunárei s'a
si facutu din partea dreptei o propunere pen-
tru prolongirea presiedintiei lui *Mac-Mahon*
pe diece ani, care propunere s'a decisu a se
dá unei comisiuni speciali spre opinare cu
urgintia, pre candu o propunere din stang'a,
pentru derivarea acelei cestiuni la comisiunea
organizatiunale permanente — a romasu in
minoritate.

In generale merita a fi insemnatu, cá
la votarea nominala asupra acestoru cestiuni
drept'a s'a doveditu mai potérica, adeca de
362 de voturi contra 348 ale stangei — cu
totu cu Bonapartistii. — De aci se vede, in
cátu de mare periclu se aflá *Republic'a*, déca
contele de *Chambord* primia conditiunile ce i
puneau monarchistii pentru redicarea sa la
tronu. —

In fine luámu aci notitia si despre aceea,
cá in *Serbia*, curendu dupe retornarea princi-
pelui *Milanu* din Europa de apusu, Ministe-
riula de pana acuma suferi o schimbare — la
care nime nu se asteptá. Potericulu *Risticu*
si-luá demisiunea, si in locu-i se redicá *Mari-
noviciu-Kristiciu*; ér insemnatatea se splicá cá
— *Risticu* fiindu ómulu *Russiei*, a trebuitu
sé facu locu altoru pensóne, cari asculta de
Berlinu si de *Budapesta*. — Viena. Totu pre-
gátiri in Oriente! —

Budapesta, in 8 noemvre n. 1873.

Deputatii — de tóte colorile politice,
(afara de cei nationali, cari par' cá au peritu!)
— déjá de cáte-va dile s'au adunatu aici in
capitala, preparandu-se pentru sesiunea
Dietei, ce astadi incepe. Dupa cum ne infor-
média foile partiteloru, dar si amici directi,
in tote cluburile se ventilara tóte *posibilele
eventualitati*, firesce avendu in vedere trist'a
in tota privintia stare de astadi a tieroi. (Ér
trebuie sé adaugemu cá — par' cá numai la
noi nime nu semte acést'a trista stare, si necesi-
tatea de a se gandí de ajutoriu!)

Memorable si caracteristice sunt cole
ce resufa de prin cluburi, anume insa din
celu alu *Deákistiloru* de la potere si alu
Tiszaistiloru aspiratori la potere.

In conferintiele deákiste — spiritele se
dice cá ar fi in celu mai mare gradu depri-
mate; pré pucini ar mai fi acolo, cari sé nu
presentia, cumcá li se apropia capotulu dom-
nirii si cumcá curendu are sé li se iée fronele
din mani si tier'a sé li dée binemeritatu tes-
timoniu de *nehárnicia*.

„Am ajunsu“ — asiá ni spunea mai di-
lele trecute unu sinceru deákistu, — „am
ajunsu, de — nu numai lumea vede si semte
pecatele nóstre si tristole loru urmári, ci si noi
insi-ne. Firesce cá — detorinti'a cátra noi pre-
tinde sé nu parasimu cá nisce poltroni postulu
din fruntea tieroi, ci sé încercámu — macar
cátu-va a corege, a îndreptá, din cele multe
rele ce am causatu.“

Si — éta, aceste pucine cuvinte mar-
chédia situatiunea. *Deákistii ar dorí a se mai
sustiené la potere — numai cá dóra ti va succe-
de a face si a lasá dupa sine si ceva bine*; pen-
tru ca *rusinea* sé nu-li remana unic'a parte in
istoria!

In faci'a acestei situatiuni *stang'a cen-
trale*, a lui *Tisza* adeca, se gátesce a luá po-
tatea in mana, ea se gátesce pre facia, cu
sgomotu, pre candu in acunsu *conservativii
vechi* stau — déjá pregatiti la pándá. Tocmai
deci pecum despre guraticii *Tiszaisti* se vor-
besce multu, asiá despre violenii conservativi
se respandescu numai temeri fora vorbe!

In clubulu stangei centrale, ieri si alal-
ta-ieri avura locu desbateri si intemplári
fórté importanti. *Ghiczy*, spiritulu celu mai

luminatu, conducetoriulu clubului, s'a retrasu
definitivminte de la *presidiu* si — se tiene cá
va parasí si partit'a.*) De asemenea, venindu
vorb'a despre eventual'a chiamare la potere,
lá cárma a partitiei, s'au nascutu desbateri
aprige cá — óre partit'a sé priméscá poterea,
fora a avé mai antaiu parol'a *Maiesattii*,
cumcá program'a cunoscuta a acestei partite;
adeca schimbarea dualismului in *uniunea nu-
mai personale*, adeca in *legatur'a cu Cislaitania
numai prin persón'a monarchului*, va fi accep-
tata. Tisza si cu majoritatea clubului aperara
man'a libera, adeca primirea poterei si fora
atare acordare, pre candu o fractiune cu *Csa-
volzsky* si *Gubody* in frunte, cereau strict'a
sustienere a programoi intr' tóte impreju-
rările.

Urmarea a fost, cá — solidaritatea s'a
cam spartu si unii membri si dechiarara esi-
rea din acést'a partita. — Suntomu in disola-
tiune — prin tóte partile. —

Budapesta, in 8 Noemvre n. 1873.

Escelenti'a sa, arhiepiscopulu si metropo-
litulu *Procopiu*, petrece aici de 8 dile, ve-
nitú in afaceri bisericesci de urgintia. In mo-
mentu se afla dusu pe 2—3 dile la *Santu-
Andreu*, spre vediatu amicului seu, episcopulu
serbescu de Buda. Dilele de mane si poimane
sunt destinate pentru deslegarea cestiuniloru
de despartire ierarhica in subdelegatiune, si
— dupa planulu de pana acuma, Esc. Sa luni
ser'a intentiunédia a plecá la Aradu, ér de
acolo in data mai de parte la scaunulu seu
in Sibiu. Aici Esc. Sa a facutu si a primitu
vizitele tuturor Ministriloru si altoru bar-
bati de autoritate publica, cáti se afla in ca-
pitala. Firesce cá la aceste ocaziuni n'au po-
tutu lipsi consultatiuni si combinatiuni intru
interesulu afaceriloru nóstre nationale-bise-
ricesci. — Juramentulu ca consiliariu in-
timu alu MSale. Esc. Sa nu l'a depusu, nefi-
indu acést'a afacere de urgintia si MSa fiindu
aiuria ocupatu. —

Din Bucovina, in optomvre 1873.

Starea lucruriloru in eparchia si tierá.
(Fine.)

E sciutu, cá constitutiunismulu
bisericei nóstre, mácar cá elu nu e dupa
conceputul reale si dogmaticu alu „*or-
todossiei crestinesci*“, carele e bisericea
nóstra, — nu e dicu, acelu constitutiun-
alismu la noi — numai *facultatativu*, séu
dependinte numai dela arbitriulu Epi-
scopiloru ori si alu clerului si credintio-
siloru, ci *imperativu* si nici sub unu pre-
testu disputaveru: totusi aiciá la noi in
Bucovina, ca si in unele alte locuri, parte
din caus'a egoismului personale alu Epi-
scopiloru, parte din caus'a principiiloru
guvernamentali ale stateloru politice
respective, fú acestu constitutiunismu
alu bisericei nóstre abusivminte suspinsu.
— Dela anulu 1848 încóci insa s'a re'n-
cuvintiatu din partea statului formal-
minte intrég'a libertate a bisericei nó-
stre in Bucovina, si acést'a nu numai prin
legi generali si comune, ci chiar si prin
dechiaratiuni speciali ale M. Sale Impe-
ratului si ale guvernului seu ministeriale.
Ni s'a datu adeca voia libera, de a
tiné sínóde si congresu eparchiale, si
prin acestea a ni regulá si organizá tóte
afacerile nóstre bisericesci, ierarhice si
diocesane — dupre postulatele bisericei,
ale progresului si trebuintiloru nóstre.**)

Inse cinicele si egemonicele pasiuni ale
lui *Hacman* — despre o parte, éra de
alt'a — *temerea*, dóra nu ne'ntemeiata

*) NB! In siédinti'a de adi a Dietei si-a depusu
si mandatulu de ablegatu! R e d.
**) A se vedé si *Biletulu de mana* alu
MSale Imperatului Franciscu Iosifu I. din 27 sept.
1860. Red.

de congresuri si sínóde, temerea sé nu o
pata cu privire la grav'a-i culpaveritate
fatia de biserica si de eparchia — ca si
la 1848, candu numai o simpla adunare
de preuti, pe temeulu acelei culpaveri-
táti alu aceluia, i decretase in optim'a
forma „*consilium abeundi*“, — adusera
cu sine, cá elu pana la mórté-si se opuse
din tóte resputerile conchiamárii unti
congresu diecesanu, séu macar unui si-
nodu clericalu. Fiindu prin urmare, cá
autonomi'a bisericei nóstre nu s'ar poté
nici efeptuí, nici cugetá fara de sínóde
preutiesci, si mai pucinu fara de congre-
se eparchiali, — éta *secretulu*, pentru
care acestu episcopu atátu de multu, si
— pre cum se afirma, pana si cu sume
mari si prin cele mai nedemne denun-
ciári ale eparchistiloru sei, se opuse au-
tonomiei celei atátu de cu urgintia tre-
buintióse a *propriei sale biserice!*

Sé mai insirámu dara inca odata,
cea ce se scia déjá din colónele acestui
diariu; sé mai renumerámu dicu, *totu-
feliulu* de anomalie, apucature si abusuri,
ce se comitu la noi in administrarea
averei bisericesci, in administrarea epar-
chiei, si anume in darea parochieloru,
protopopieloru si altoru posturi spiri-
tualu, — in tratarea — despre o parte,
cea despretiuitória si neomenósa a ade-
veratelor merite, ale adeveratei demni-
táti intielesuale si morale, éra despre
alt'a, premiarea si preferarea servilismu-
lui ordenariu si sicofantismului vulgaru;
— sé mai constatámu inca odata si ne'n-
crederea comuna, nepaciuirea si nemul-
tiamirea universalá in diecesa, — ori sé
spunemu numai atát'a cá: *strainii se bu-
cura si — ridu de marea disordine si
discordantia ce domnesce in eparchia
intre factorii ei, si de complet'a nelegali-
tate, cárei sunt espuse tóte afacerile si
interesele „ortodossiloru“ in Bucovina;*
precandu poporulu nostru, audiendu si
vediatu déjá si elu cum mergu la noi
lucrurile bisericesci si preutiesci, clatina
din capu si-si face comentariiele sale, —
se'ntielege — nu favorabile ordinii so-
ciale si morale de astádi!

Dar — nici se póte altu-feliu. Epi-
scopulu *Hacman* a fostu unu despotu
si inca unu despotu brutu; e apoi dóra
sciutu si recunoscutu, cá despotii in ge-
nere urescu si urgisescu chiar *ómenii* si
omenimea: cu atát'a mai multu si mai
aprigu deci insulta si prigonescu meri-
tele si demnitáti umane, respingu dela
sene si afurisescu adevérulu si libertatea,
progresulu si lumin'a!

Asiá, in consecintia adeca, cu atari
plecári si manevre ale Episcopului *Hac-
man* ni e deci si starea nóstra in privin-
tia bisericesca in Bucovina, ne-avendu
noi autonomi'a cu institutiuni si „*Statulu
organicu*“, ca si fratii nostri coreligiu-
nari din Transilvania si Ungaria, cu con-
grese adeca bisericesci nationali si cu
sínóde diecesane, legalminte autorizate.

Autonomi'a si inca absoluta si di-
cretiunara o avú la noi numai — *Hac-
man*, pentru sene, éra noi eram si —
suntemu, cum am diu la loculu seu
fara de nici unu scutu si fara de nici o
legalitate, — „*pari'a*“ in statulu — celu
bisericescu, casi in celu politicu!

Sé vedemu acum in scurtu si cele
nationali.

Am amintitu, cá drepturile practice,
ce le are, pe temeulu conventiuniloru in-
ternatiunali cu Pórt'a otomana, — pana
si astadi *Moldova* facia de *Turcia*, prin
consecintia juridica si naturale ar fi sé
le aiba si Bucovina facia cu *Austria*
si inca cu atát'a mai multu, cu cátu Co-

rón'a si Dinasti'a Austriei trecu de umane si juste, ér statulu — trece de civilisatu, precandu Turcia se dice — pagana si barbara!

Acestu asertu alu nostru, cà si Bucovina ar avé sè se bucuré de drepturile practice ce le are si le exercé dia astadi Moldova facia cu Turcia, 'lu-a firma istori'a, tractatele si — pe langa garantatulu „status quo“ alu Bucovinei, la primirea ei sub Scepturu Austriei, inca si specialele resolutiuni si declaratiuni din partea umanilor, generosiloru si justiloru Imperati ai acestui imperiu. *)

In Moldova in sa nu vedem astadi limb'a tierei prin coterie turcesci scósa din oficiu, din scóla si din viéti'a publica, in Moldova nu vedem oficiali straini de lege, de inima si de nationalitate, tramisi de Vesirii turcesci in tíera, suprimandu ori incunjurandu pre cei pamenteni pana si in acele posturi, unde se cere numai decátu a sci limb'a, insusietatile si datinele poporului indigenu; — in Moldova — pre langa mai multe altele — in fine, nu vedem clicese si diurnalele oficióse, turco-jidane si constantinopolitane sè injure si sè insulte pre barbatii natiunei indigene moldave si pre natiunea ins'a-si in celu mai nerusinat modu, pentru cà aceia si acést'a nu vreu sè abdica de drepturile, reminiscintiele si insusietatile loru cele mai pretiósse si mai sante bisericesci si natiunali in pamentatulu propriu, spre favorulu — Turco-jidaniloru.

Si déca este, ca sè mai adaugemu inca macar un'a din cele multe, — apoi in Moldova nu vedem nici scólele, imfintiate si sustienute din fonduri bisericesci si natiunale autochtone, sè fia ele in man'a Turciloru, comandate dupre placulu si tendinti'a loru — cea turcisatória sèu estirpatória . . . . Cu unu cuventu: in Moldova se respecté dia cuventulu Tronului — despre o parte, éra despre alt'a drepturile firei si istorice-natiunali ale poporatiunei.

La noi e in tóte aceste privintie — contrariulu.

Noi, cei autochtone, tindemu a respectá cu cea mai scrupulósá loialitate cuvintele Imperatesci, declaratiunile Tronului si legile fundamentali de statu despre o parte, éra despre alt'a, a ni conservá insusietatile si individualitatea nóstra religiósa si natiunale; suntemu in sa pentru aceea tienuti si denunciati de — rei, de feudali, de daco-romani, separatisti ultraisti si câte tóte de acestea! éra adventii la ospitalitatea tierei, jidano-„alserbachiani,“ si — cine mai scie cari, vréu sè tréca aiciá in „Bärenland.“ alu Bucovinei, pentru cà nasuiescu sè ni aduca cátu mai curendu pauperismulu si clotismulu natiunale si materiale in interesulu loru particulariu, de magistrii cultivatori si civilisatori ai nostri — spre Oriinte!

Dupa espunerea tuturoru acestor'a, sè ni punemu acum si intrebarea, la care am indegetutu in primul articlu: *póte ére sè fie caus'a unei atari degradári a nóstre in eparch'i'a si tíera Bucovinei numai repausatulu Episcopu Hacman si cu aliatiu sei din taber'a guvernamentale?* — Nu, absolutminte — nu! ci noi, biseric'a si natiunea romana, noi comun'a bisericésca si natiunale din tíera, noi inca am contribuitu o mare, o decidiatória parte la acést'a a nóstra degradare si umilire.

Éta cum! Chiar am cetitu, in nrulu 79 alu acestui pretiuitu diariu, memorabilele cuvinte de auru, exprimate despre tristele unoru frati ai nostri natiunali din alte párti, si adeca: „Cine e vin'a — atátu a orbíei si retaciriloru, cátu si apoi a furiei si isbandei selbatice a poporului? Nime altulu, decátu *inteliginti'a cea negriginte sèu perfida din sinulu seu*, carea — nu-si face detorinti'a de a-lu lumina si orientá pururia de timpuriu.“

*) De mirare si fatalu! Candu astadi cineva — in faci'a faptelor si consciintiei amare de nedreptate, ce suferimu, ori cátu de seriosu vorbesce despre *parolele* umanilor, generosiloru si justiloru imperati, — acést'a bate la urechia intocmai ca o ironia! La atát'a am ajunsu prin consiliarii cei fora de lege ai Imperatului!

Aceste cuvinte, fia-care pentru sine unu adeveru gravu si santu, vroindu noi a aretá intrég'a causa a impilatíunei nóstre celei de tóta man'a — in propri'ane patria, ne sunt scóse dreptu din inima nóstra!

Pre unu Hacman, càci densulu a potutu a se refaciá prin 38 de ani in pasiunile sale cele mai discretiunarie si spurcate, numai noi l'am toleratu, spriginitu si incuragiatu, si anume prin lasitatea si supunerea órba a a nóstra, uitandu-ne cu totulu de cele ce ni sunt detorí'a nóstra càtra biseric'a si natiunea.

Pre cei aliati a lui Hacman, càci ei avura aroganti'a d'a face din o tíera romana unu pasialicu pentru unu dominiu de clicese si de coterie straine intr'ins'a, asiderea noi ii-am ajutoratu, totu prin negriginti'a datoríei nóstre facia de pamentulu, poporatiunea si drepturile ce ni competu. Éra sub acestu „noi“, intielegu pre *inteliginti'a nóstra*, pre sufletulu poporului. Me grabescu in sa a detaiá, cà *inteliginti'a nóstra* patriotica si natiunala se compune din *inteliginti'a laica* si clericala. *Inteliginti'a laica*, care constá din vr'o 40—50 de proprietari mari si cam totu pre atátia amploiati publici si profesori de scóle superioare, gimnasie, adeca, scóle reale si preparandiale, — càci pre invetiatorii scóleloru poporale, cam 120 la numeru, ca supusi pana mai ieri sub consistoriu si cleru, trebuie sè-i tienemu ca fosti dependinti de acestia, — *inteliginti'a laica* — diu, afara de pré putiene exceptiuni a fost — trebuie sè marturisimu, in privintia bisericésca si natiunala pururia la naltimea misiunei sale. Acést'a parte a *inteligintiei nóstre* lupta de la anulu 48 incoaci si pentru *autonomi'a politica* a tierii si pentru *autonomi'a bisericéi* cu tóte consecintiele cele naturali si legali ale ambeloru acestoru autonomi'e, si — numai in timpurile aceste mai ultime ale ministeriului actualu, sub carele se terorisedia totu palpitulu anticentralisatoriu si ne-germanu, — cadu acele pucine, pré dureróse exceptiuni contrarie, si a-cestea mai multu in asamblulu oficialiloru publici, prin urmare si in multe privintie depedinti de guvern. — Petitiuni, deputatiuni si alte nesuintie favoratérie bisericéi si natiunitatíi poporatiunei nóstre ortodosse si autochtone din Bucovina, au avutu pururia iniciativ'a loru din sinulu si partea *inteligintiei laice* si specialminte din cea a pucineloru proprietari mari, càror'a apoi ceialalti, in sa totu de categori'a laica, fàra pregetu se asociara.

Dara *inteliginti'a clericala*, acei adeca vr'o 260 de preoti si cu invetiatorii cei vr'o 120, fosti sub man'a loru; dintre toti acestia numai *exceptiunile* sunt laudavere si cu deplina recunoscintia destingivere; durere in sa si inca durerea cea mai mare: nu si — *pluralitatea*.

Pluralitatea clerului nu numai cà — afara de anulu 48, candu pentru abaterile lui Hacman de la drepturile si marginele sale episcopesci si ortodossistice, i decretase departarea lui din scaunulu episcopale, — s'a aretatu pururia nepasatoria de interesele santei ortodosse, ale comunitatíi nóstre diecesane si ale desceptarei, „luminarei si orientarei“ patriotice si natiunale a poporului, pre carele clerulu 'lu conduce nemedilocitu — ci ea sustienendu chiar activmente volniciele Episcopului Hacman si spriginindu prin cuventu, adrese si fapte tendintiele lui cele magulitérie numai orgoliulu si egoisticu de trúfia si egemonisare si bisericéi si diecesaniloru periculósse, — a contrariatu inea, slabitu si frustratu staruintiele *inteligintiei laice*, intreprinse intru binele bisericéi si diecesei, intru binele chiar si alu clerului si poporului nostru intregu.

Dovedi despre acést'a avemu destule a mana si le si vede tíer'a intréga la tótu ocaziunea.

Asta aparitiune e fórté trista si deprimetória pentru noi, si déca ni s'ar opune, cà terorismulu Hacmanianu a silitu pre cleru sè urmedie numai asiá, si

nu altfelu; apoi noi din parte-ne vom raspunde, cà: *aceea scusare e numai o frasa indatinata, séca si góla*; de óra-ce fia-caruia din clerulu nostru, altmintrelea luminatu — *biseric'a si poporulu sunt mai pre susu decátu unu individu, fia elu si Episcopu*; scie apoi fia-carele din cleru, cà in puterea conceptului dogmaticu si realu alu santei „*Orthodossii*“, staruintiele confratiloru, si coreligiunariloru laici din acést'a tíera fusera indreptatite si juste, ca si cele ale nemoritoriului Episcopu si Metropolitu de un'a si aceea-si relegiune cu noi, *Siaguna*, impreuna eu ceialalti crestini ai sei din Ungaria, Banatu si Transilvania asidéria de un'a si aceea-si religiune cu noi, cari astadi in urm'a aceloru ale loru carii astadi in urm'a aceloru ale loru carii astadi in nesuintie legale; au astadi cele mai bune si mai avantagióse institutiuni si drepturi si cea mai frumoasa ordine legala, sanctiunata chiar si de MSA Imperatulu — in biseric'a si diecesele loru; si in fine, scia fie-carele din clerulu nostru cà si aici la noi in Bucovina, argumentele favoritérie clerului si credintiosiloru ortodossi fusera tóte in partea nóstra pentru emanciparea-ne — despre o parte de influentie straine in biseric'a si diecesa, éra despre alt'a, de egemoni'a asidéria straina si abusiva a Episcopului Hacman.

Preste tóte acestea, scie fie-carele din clerulu nostru si aceea, cà desi pre unulu, doi din preoti ar fi potutu póte Episcopulu Hacman sè-i sugrume; nu in sa pre maioritatea pretimei, si nu nici pre acei unulu, doi din preoti — atuncia, candu s'ar fi fostu angagiatu acést'a maioritate a clerului pentru densii, a man'a legiloru bisericesci si lumesci, pre cari cu buna séma le-ar fi aflatu in partea loru; — càci cu dorere este sciutu si constatatú cà, *Andrieviciu-Morariu* si *Zurcanoviciu* n'ar fi fostu caditu victima urei personale a Episcopului Hacman si a secretariului seu némio-colicu, pentru caus'a, càci nu voiau se fia unelte órbe si servile aliantiei episcopo-secretariale, — déca nu i-ar fi fostu parasitu clerulu, spre bucuri'a numai a gelositoriloru binelui nostru comunu; dara cu buna séma spre adeverat'a parere de reu si umilirea clerului si diecesei intregu.

Asiá dara, n'ar fi scusarea aceea intemeiata cà terorismulu Episcopului Hacman, clerulu nu se potea impotrivi; si din acést'a cauza poftele lui personali se practicara si realisara in contra postulatelor si dorintieloru clerului si diecesei, ba chiar si in contra pregratióseloru declaratiuni imperatesci si ale apriatelor legi fundamentale de statu.

Vine acum a considerá, cà clerulu, maioritatea *inteligintiei nóstre* patriotice si natiunale comune, formédia o parte organica a acestui corpu comunu si factoru otaritoriu alu intregéi nóstre poporatiuni indigene. Lasandu deci maioritatea acést'a a *inteligintiei nóstre* — *clerulu* adeca, pre minoritatea laica singura, ori chiar si contrariand'o pre acést'a in nesuintiele si actiunile ei cele bisericesci, patriotice si natiunale, ar fi de prisosu sè mai spunemu cà, tótu asiá, cum remàsera pana acuma la pamentu tóte interesele culturale si progresistice bisericesci in Bucovina; asiá trebuira sè remana si interesele patriotice, politice, sociale si natiunale — abiá numai la inceputulu intentiuniloru loru celoru bune.

Ajungendu a finí, sè mai reflectámu óre la — urmárele cele logice si naturali ale unei atari „negrigintie“ din partea maioritatíi *inteligintiei nóstre*, a clerului, cari urmári trebuie sè vina, si si aparú de já in comunitatea nóstra confesionala, si si indigena din Bucovina? Si óre venindu si progresandu — dupa natur'a fundamentulu si lucrului, venindu si progresandu diu acele urmári ale elotismulu de tóta man'a a poporatiunei nóstre, — cum si cari vor fi *dimensiunile lui*, si — pe cine óre va cadé *responsabilitatea-i* . . . . ?!

„Cine óre va fi vin'a — atátu a orbíei si retaciriloru, cátu si a furiei si isbandei selbatice a — poporului?“
Sè cugetámu unu picu!

Auditi romani din Banatu,

càci merita sè auditi si sè judecati!

Dupa „P. Napló,“ magiara guvernamental'a din Temisiora, „*Tem. Lapok*“, sub rubric'a: „*Scólele romane din Carasiu*“, aduce urmatóriele:

„Inspectorele scóleloru din Carasiu, in reportulu seu celu mai nou descrie cu trista coloru faci'a negrigintiei culturale poporului romanu.“

„Casele scóleloru romane se afla in posibil'a cea mai rea staro. Meditóce de instrutiune abiá se afla unde-va. Cercetarea scóle se póte dicea cea mai slaba, càci intr'o comuna dintre 120 de copii, abiá câte 12 baieti si ici-coliá câte 5—6 fetitio ambli la scóla!“

„De aci este seracirea si perirea pe vedutu a poporului romanu; de aci este cà acestu poporu pretotindenia si la totu pasulu si-platete scumpu prosti'a si lenea sa; o platescu cu cas'a si cu pamentulu seu; — de aci va urmi si aceea, cà — *mane-poimane* numai inca *cedreni vegetatori* si *pastori de prin munti*, vor vesti lumii, cà in aceste tienuturi au locuitu *denidra unu poporu romanu in florituru!* . . .

Fiindu cà pre noi ungurii — ne dóre acést'a, de aceea cu anima intristata luámu aceste date spre consciintia si dorimu, ca — *Babesiu* si *Mocionescii*, cari pana acuma au saturatu pre *conationalii* loru numai cu tendintie contrarie statului, si cu o politica stérpa: sè *incepa o data a conduce pre romani spre munca, industria, economi'a si adeveratu program* pentru ca sè nu se adeverésca despre romani dicál'a comuna: „*Cine a pornitu spre perire, acel'a trebuie sè péra.*“ —

Astfelu ne descrie si apostrofédia famifulu nostru — magiara din bun'a intentiune, ca sè ne mustre pre noi. Ér noi dicemu apelandu la intregu publiculu — romanu si strainu, càrui i-a remasu unu picu de recunoscintia de adeveru:

Óre cine a adusu scólele nóstre poporale acolo unde sunt?

Óre cine a stéru detorí'a comunelor de se ingrié de scóla si de invetiatori, — *Babesiu* — *Mocionescii*, sèu legea si stepanirea magiara! — Si inca chiar in contra *neccasur rogárilor* si *protestárilor nóstre* — in diu si in diaristica?!

Óre in manele nóstre sunt puterea si bunatierei si este administratiunea publica, in diu nóstre sèu ale magiariiloru?!

Óre scólele nóstre cele chiar sub absolutismulu celu pocitu din Viena — *in florituru*, nu politic'a, libertatea, constitutiunea magiara le-a ruinatu totalminte?

Óre dupa tóte acestea, descrierea prin „*Temesii Lapok*“, a decaderii scóleloru nóstre, a negrigirii totale a culturale poporului romanu, a ruinarei si peririi acestuia secure, — nu este cea mai eolatante justificare a tuturoru temeriloru nóstre, facia de stepanirea si politic'a magiara?!

Óre portetulu miseriei poporului nostru, ce ni-lu pune in vedere magiariulu din Lugoni si Temesiora, nu este chiar caus'a principale a opusatiunei nóstre facia de *acést'a stepanire magiara*, a càrei principala ingrigire de sietepe ani a fost, precum noi la rondulu nostru pasu de pasu, am aretatu, ca — *prin legi nedrepte* si *prin'o administratiune dusimana*, sè ne aduca poporulu la perire! — Apoi acuma ajunsu aprópe de scopulu seu celu perfidu, uneltele cele ticalóse ale acestei stepaniri vinu a ne acúsá pre noi, vinu a se incercá sè arunce asupra nóstra vin'a, sè ne faca pre noi responsabili pentru perfid'a loru tendintia si — *cumplitulu* resultatulu alu perfid'e loru politice facia de poporulu romanu! Judeca lumca. —

Pesta. in 7. nov. 1873.

Cine voiescu sè mai vóda o data palmuta si reu infruntata politic'a pasivistiloru nostri din Transilvania, asiá pre cum s'a croitu ca la Alba-Iulia si s'a practisatu la alegerile trecute si se mai sustiene — vorbá sè fia! — si pana astadi; acól'a — cetósca in „*Osten*“ din Viena, resultatulu conferintieloru tienute de curendu de catra deputatii *partitiloru anticentralistice* din senatulu imperiale. Aci se discutá si decise lini'a de conduita ce este a se urmá de diferitole nuanctie, ér — precum am aretatu de repetite ori la impulu seu, nainte de alegeri nimeniu ni i-a pleznitu prin capu, a avisá inca de atunci pre contrari, cà — *ce felu de planu de campania*

de urme armat'a anti-centralistica, in lupt'a
pentru interesele sale!

Patru cestiuni mari deslega amintit'a
conferintia — dupa „Osten.“

Antaru ea pronuncia curatu, ca: cestiuni
despre intrarea sau n'ntarea federalisti-
lor, si peste totu a anticentralistiloru in Se-
natulu imperiale, nu este cestiune de prin-
cipiu, ci — numai de oportunitate si de tactica,
ca deci nici nu pretinde o pasire solidaria
in partea tuturor fractiunilor opusetiunali.

Intrebamu: pricepu acum acest'a fratii
pasivisti din Transilvania, deca n'au
scutit s'o pricepa, candu noi am afirmat'o si
scutit'o?

A dou'a se statori ca: acele nuantii,
ca acei deputati autonomisti si federalisti,
si — dupa imprejurarile lor ar afla: cu
ce a intr'a in parlamentulu centrale din
Viena, aci se se supuna conducerei lui Hohen-
wart si Czartorickzy.

A trei-a: Cehii federalisti din Boemia si
Slovacia dechiaru prin gur'a lui Rieger, cumca
ei imprejurarile, si a nume absolut'a dus-
manie a guvernului si lips'a de ori-ce preve-
ditie din partea partitei sale, eschiderea de
la catu de pucina reserva, — ii constringu a
ramane in passivitate de pana aci si asia
ca a nu intr'a in senatulu imperiale.

A patru-a: In privint'a acest'a se va face
manifestatiune in parlamentu si se va re-
culca o coatingere, unu reportu periodicu in-
tr'aci intrati si neintrati in senatulu impe-
riale, pentru spriginire reciproca.

Eca — domniloru si fratiloru, cum se
voiesce si sustiene o politica intielipta, o po-
litica adeverata, pre cum am recomandat'o si
la timpul seu, — dorere fora succesu!

Pesta, in 7 noevre 1873.

Amabilulu si stamibilulu „Telegrafu“
organulu oficiale archiepiscopalu si
metropolitianu din Sibtiu, in nrulu (85,) de
dinac'a trecuta, public'a de la o persoana
stimabila — cum dice, unu articlu, s'ema
tipica in contra monstrului modernu, ca-
lucra a derima natiunea si biserica
sa. Acea filipica „Telegrafulu“ o nume-
sc'o: „bvoatica din istoria timpului, in care
nu“, si — intr'adeveru, ea macar ca o
sala, este multu mai interesante, decatu
cu o punemu — in essint'a sa, naintea
loru pretiutulu publicu alu nostru.

Pascuil'a suna:

„Domnulu Babesiu.“

„Unu feliu de popa romanescu este ace-
stu micu la statura, inse mare la factura.
Elu combate in tote tonurile permise si
permise dogm'a infalibilitatii papei dela
Roma, cu a sa infalibilitate se impaca...
de mii de ori ne a convinsu deja, cumca
mulu nesmintitu este infalibilu. Este nu-
lipa de pricepere si bunavointia din par-
ticulariloru, ca ei nu se lega la ochi, ca
feliu se pota urma invetiaturiloru infalibili
de orbisiu.“

„Mai multu decatu unu popa, dlu Ba-
besiu este unu alu doile Moise, este — sit vonia
no — unu alu doile Mesia. — Atatu de in-
stata elu asupra celoru-lalti omeni comuni,
ca nime nu pote se-lu pricepa, ori price-
putu-lu, se afie partea cea buna intr'insulu.
Este unu martiru, martiru alu iubirei de
veru, unu martiru alu moralitatii, martiru
luptei pentru binele natiunei romane.(?)
Dlu Gambetta cu doi ochi este acestu feno-
minunatu. Adeca unu Gambetta si inca
Gambetta: doi Gambetti intr'o singura
sala.“

„Fiindu tote acestea, dlu Babesiu, re-
manulu, natiunalistulu, democratulu, ra-
dicalulu, aprigulu luptatorulu pentru li-
bertate absoluta si egal'a indreptatire a ome-
ni, dlu Babesiu, precum 'lu cunoschemu din
„Misia“, este in dreptu, ca se pretinda su-
perioritate neconditionata dela ori-care omu
si. Nesmintitu! nu pote fi bine, nu
nu moralu, nu umanu, nu natiunalu,
nu Babesiu nu voiesce. Pentru ca dlu Ba-
besiu este elu insusi — prototipulu infalibili-
tati Moise modernu, Mesia profanu, Gambetta
si ochi.“

„Si de ore-ce este, ce este, pote, ce pote,
fara dreptu, dlu Babesiu cerca se nimiceasca
si acei a, cari nu conlucra spre realizarea

sublimeloru sale planuri.**), „Misici, calai, ven-
dictori, unelte orbe, mameluci, omeni fara
moralu, fara Ddieu, fara sufletu, telhari, vi-
pere si hidre infernale, sunt toti aceia, cari
cutedia numai a cugeta, candu odata divinulu
oraculu s'a pronunciatu prin graiulu dlui
Babesiu. Deci astfelu cere interesulu natiu-
nii, a natiunii, pre care dlu Babesiu este
chiamatu dela fire a o represent'a.“

„A combatutu dlu Babesiu pre toti, si
pre toti ii combate adi. Nu este unu singuru
omu, care ajungendu oresi-care populari-
tate, se nu fi fost tratatu in „Albina“ intr'
unu modu mai multu decatu aspru. Incependu
dela Metropolitulu Andreiu, pana la Besanu
Janos, nici unulu nu a avutu scapare. Si adi,
urmasulu demnu alu marelui Archiereu, in-
altu Presantitulu parinte Metropolitu Pro-
copiu, de asemenea pare a cade sub ataculu dlui
Babesiu. Pentru ca nu a cerutu porunci dela
geniulu natiunei, ci a cultediatu se urmedie
caci luminate de cunoscut'a sa intieleptiune
si iubire parintiesca.“

„Destulu!“ —

Intr'adeveru „destulu“ caci atat'a reutate
si absurditate inca n'a mai portatu chart'a
in diaristic'a nost'ra natiunale.

Asia se infera pe sine netrebncii, ei
insisi! Se li fimu disu noi — acestoru domni
dela „Telegrafulu Rom.“ si „personei presti-
mabile“, carei multiamescu acea pascuila,
cumca sunt nisece denuncianti — de buna
sema bine platiu — ai guvernului, seu ai po-
litiei, ei ne poteau inculpa de calumnia; pre-
candu — eta-ii ca: ei de a dreptulu vinu a
ne numi in organulu archiepiscopiei si metro-
poliei nostre — negru pe albu — de republi-
cani, si astfelu a sumuti'a poterea publica a
contrariloru nostri natiunali in contra nostra!

Se li fimu disu noi, ca sunt prosti, sunt
orbiti de ddieu, incatu nici nu mai sciu ce
scriu in betele foi ce li sunt date preda, —
pote, ca se supera. si pote ca se gatiu cine-va
se se indioesca; dar candu ei — din Babesiu
carele in viet'a publica nu dispune de nici o
autoritate si potere, si chiar in cea privata
n'are alta arma decatu cuventulu logice, mo-
ralei si alu sciintiei, — din elu facu unu Mare
bdalauru si periclu, — firesce pentru ei si ale
loru scorpuri seu interese, candu ei nu vedu
cumca chiar prin acest'a ei pre sine se degra-
dedia la nemica, scopurile si interesele ce ur-
media le vedescu de rele, sentimentele cele
aspre ale lui Babesiu in contra lor — le
reconoscu de — „vocea poporului, vocea lai
Ddieu“, carea — singura ne sustiene facia de
atatea atacuri miserabile — de la ei nostri
si de la straini, — candu dicomu ei, acei domni
de la „Telegr. Rom.“ si de aiuria — ast-
felu urmédia, cine se va mai poté indoi ca —
au nebunitu si vor a-si face de capu!

Ii lasamu se-si faca. —

Budapesta, in 7 noevre.

Despre dlu Arone Densusianu ni se scrie
din Fagarasiu, cumca densulu se afla totu in
arestulu preventivu la M. Vasdrhely, macar
ca Tabl'a regia de a colo a anulatulu decisulu
tribunalului referitoriu la arestare. Procu-
rulu adeca a luat recursu la Cur'a regia din
Pesta si asi se astepa acuma veredictulu
supremulu foru.

Intr'aceea manifestatiunile de simpatia
si aderentia pentru martirulu nostru se in-
multiescu. Junimea a nume — pretotidenia
a inceputu a se misca si a protest'a cu soleni-
tate in contra mesurorulu de intimidare a bar-
barismulu modernu.

Inca o se ajungemu, ca portarea ne-
ghioba a domniloru de astadi se scota pana si
pe romanu din natur'a sa cea de mnielu si
se-lu revolte de se-lu faca tigrul! — Barba-
rii moderni se credu totu in seclii de medi-
locu, candu poporale li erau turme de vite,
pre cari — dupa dragutiulu de capritiu selba-
tecu alu lor, le manau, tundeau si mulgeau
si junghiau! Dar — reu se insiela.

Din Aradu si imprejurime

totu meru ni vinu arotari despre abusurile
ce se facu la curtea episcopala, mai vertosu
pentru d'a influentia asupra alogerei de epi-
scopu, carea in scurtu are se vina la ordinea
dilei.

** D'ar — nu vedeti voi, cum unulu cate
pe unulu li bate Ddieu pre contrarii cei marsiali si
planuriloru natiunali? Red.

Deja din a douedieca parte suntemu
provocati, se damu cursu liberu criticeloru, ce
ni se tramitu spre infruntarea abusuriloru
si fora de legiloru, cari mergu pan' la neru-
sinare.

Dar noi — simplu reflectamu ca: cei-ce
vedu si semtu si judeca astfelu acele intem-
plari, eta ca le vedu si semtu si judeca si
fora se fie ele publicate in care-va foia; era
ceia, pre cari ei vreu se-ii luminedie si se-ii
castige, — noi asi scimu ca ei nu sunt orbi;
ci — nu vor se veda, fiindu ca nu li vine lu-
min'a la soctela!

Si acea ni se cere din multe parti, ca
noi, dupa cunoscintiele nostre personali si
dupa convingerea nostra intima, se numimu
o persoana, se damu publiculu parol'a candi-
datulu nostru!

Nice acest'a nu se pote, si — nici n'ar
fi bine. Alegerea trebe se fia libera si spon-
tana. Nime se nu se pota plange ca partit'a
nostra a mersu oblu intru a preocup'a spiri-
tele. Si chiar deca ar fi ca se se pronuncia unu
nume ca de parola, ca de „candidatu alu par-
titei neingagiate curtii episcopali din Aradu,“
— acest'a nu pote fi compatibilu s'o faca o
persoana, acesta trebuie se fia vocea publica a
poporulu, carea trebuie se ese din'tro adunare
seu conferintia numerosa.

Totu ce noi, la multele provocari si
interlatiuni, ce ni se facu potemu se res-
pundemu si se dechiaramu positivu si sole-
nelu e, ca — candidatulu nostru nici candu ei
nici de cum nu va fi unu individuu, carele ma-
car catu de cultu ar fi, seu naltu in biserica, in
trecutu ni-a doveditu nepasare de legea si cau-
s'a nostra si s'a facutu sluga contrariloru nostri
si patimeloru sale; er in presinte chiar in modu
violinte prin seducerea metropolitulu, calcandu
pre facia legea, s'a veritu acolo, unde nu are,
nu i compete locu, si de aci sistematicamente
conlucra la inveninarea si venarea de spirite!

Noi nu numimu persoana; i-am numitu
numai cateva note caracteristice — in summa
generalitate. Deca dupa acestea ea va fi cunos-
cuta, este deveda ca noi am disu adeverulu;
er deca din descrierea nostra lumea nu o va
cunosece, — atunci nime nu ne pote invinui,
ca — i-am fi facutu nedreptate.

Se ne multiamimu cu atat'a asta data.

Din Transilvania,

Despre cele ce preocupa astadi si neo-
dic hnescu spiritele in celu mai mare gradu,
ni se serie de mana bine informata si natiu-
nalu semtitoria, una epistola lunga, alu carei
cuprinsu mai pe scurtu este urmatoriulu:

Omenii, cari s'au folositu, si din neferi-
cure si acum inca se potu folosi de „Telegra-
fulu Romanu,“ pentru a respandi prin elu
totu felulu de batjocure, de denuncieri la
straini, si de a tiese cate intrigi tote, acesti
omenii faimosi, crdeamu ca vor fi invetiati
cova din cele ce s'au petrecutu in timpul din
urma pe contulu lor, si vor lua pe alta cale,
pe calea onestitatii. Dar nu; ei continua a
procede intru urmarirea scopuriloru loru cu
acelesi mediloe si cu acelesi temeritate, ca si
mai nainte. Prin acest'a ei se arata de totu
necorigibili. Ca pre atari insa trebe se si in-
cepemu a-ii tracta. Nu vom sta vorba cu ei
prin diurnale, ori catu ar scrie ei in „Tele-
grafu,“ ori in „Pesti Naplo,“ ori in „Hon,“
seu ori unde vor vre. Noi ii vomu intimpin'a
la locurile competente cu fapte, calificate de
a-ii demasca si a-ii areta in tota golatatea
loru. Nici aceste ronduri nu sunt pentru ei,
ci pentru publiculu celu mare, ce se interes-
dia de referintiele nostre si care — am dori,
se nu fia indusu in eroe nici catu mai pu-
cinu prin infamele neadoveruri, ce se publica
de acei omeni.

Acei omeni s'au portatu inca sub repo-
satulu Metropolitu in modulu celu mai detes-
tabilu. Las' ca ei au calumniatu inaintea
acelui pre bunu Archipastoriu pre tota lu-
mea ce nu apartinea clicei lor, descriindu-
ii de inamici ai biserice si persoanei Metro-
politulu; pe langa acesta, insa ei, formandu
maieritatea in consistoriulu Archidiecesanu;
au comisu mai multe fapte nelegali, au vio-
latu dreptulu mai multoru particulari, mai
multoru comune bisericesci, chiar alu mai mul-
toru protopresbiterate din Archidiecesa. Cu
deosebire in timpul din urma alu morbulu
repositulu Metropolitu volniciele lor in ad-
ministratiunea biserice devenisera nesuferi-
bili. Si de pietatea cea mare, ce s'au aretatu si ge-

areta a avé pontru „marele Metropolitu“ re-
posatu, audimu ca, precum i-au incarcatu ace-
luia inca pana a fost in vietia, cate tote nele-
galitati in spate, ca se le duca cu sine in mor-
mentu; er ei se scape de responsabilitate, asiá
mai facu si acum dupa morte lui. Vom vedé
insa cum li va succede a pune vin'a pre
„marele barbatu,“ in a carui umbra, ce e dreptu,
au traitu.

Ce abusu au facutu acei omeni cu nu-
mele marelui Metropolitu Andreiu, candu cu
preparativele pentru alegerea urmatoriulu
acestiua, — e cunoscutu tuturoru celoru catu
cetitulu „Telegrafulu Romanu.“ Ei numai catu
n'au venit se dica: „Marele Metropolitu An-
dreiu au poruncitu se alegati Metropolitu pe
Vatavulu nostru; caci numai pre densulu l'a
avutu spriginu in viet'a sa, si numai pre den-
sulu l'a crediutu calificatu de a purta sarcina
Metropolitiei, intielegu adeca pre acelu omu,
care nici la morte sa in momentele din
urma metropolitulu Andreiu numai dupa multe
rogaminte, de iubitu ce i era, 'lu primi in casa.

Mai binevoiesca pre oo. cetitori a-si adu-
ce a minte si de aceea, cum omenii Telegra-
fulu, nainte de alegerea Metropolitulu ac-
tualu se identifica cu Archidiecesa, cum strigau
in gur'a mare, ca — prin alegerea acestu
pre venerabilu Archipastoriu s'a violatu drep-
tulu Archidiecesei, si ca cei ce din partea Ar-
chidiecesei au conlucratu la alegerea lui sunt
tradatori, pre cari dupa cum amenintiau ei,
ii vor trage la raspundere naintea proximulu
Sinodu Archidiecesanu. Chiar venerabil'a
persoana a alesulu Metropolitu n'au ramasu
scutita de batjocure, audite in publicu din
gur'a aceloru omeni ai Telegrafulu, cari
vor astadi se remana cei mai de aproape ai
Metropolitulu.

Se venimu in urma la unu incidentu
nou, asemenea caracteristicu pentru morali-
tatea acestoru omeni.

In „Pesti Naplo“ de curendu vinu ei si
spunu, — scimu bine — cui, — destulu ca
spunu se se auda departe, precum se va si
audi, caci „Hermanstädter Zeitung“ nrulu 253
inca a reproduu dupa „Pesti Naplo,“ cumca
partitei nationale, sub conducerea lui Babesiu
si Macelariu, i-a succesu a faces se se alaga de
Metropolitu Procopiu Ivacicovicu, pre care
'lu vor intrebuintia 'pentru scopurile loru
politice. Apoi vinu acei omeni si se plangu ca,
partit'a natonala ar fi cerutu indata dupa ale-
gerea Metropolitulu „o reforma si o reorga-
nisatiune a membriloru oficialoru bisericesci“
eschidindu-se nainte de tote „Siagunisti“
din consistoriulu Archidiecesanu si din postu-
rile de influentia: — ba ca dintre Siagunisti
s'ar fi si delaturatu din postulu seu secreta-
riulu consistorialu, calcandu-se prin acest'a
statutulu organicu, sanctionatu de Regele,
in poterea carui statutu, secretariulu se pote
redica din postu numai de va face foradelegi.
Insa, adaugu omenii Telegrafulu, scriindu in
„Pesti Naplo,“ ca dupa ce ei, cari tienu
„la lege si la principiele lui Siagun.“ au infor-
matu pre Metropolitulu despre starea lucrulu,
acesta a retrasu tote actele respective, pen-
tru care fapta ei firesce lauda pre Metropoli-
tulu in „Pesti Naplo“ si-i promitu, deca va
urma astfelu, totu concursulu lor.

Lucrulu insa sta altcum. Eta totulu ce
s'a intemplat.

In prim'a siedintia a senatulu scolas-
ticu archidiecesanu, tienuta sub Metropolitulu
celu nou, venindu nainte intrebarea despre
ocuparea postulu vacantu de profesore la in-
stitutulu archidiecesanu, senatulu alege pe Sec-
retariulu consistorialu; acest'a se dechiaru in
aceeasi siedintia ca intresce postulu, si Me-
ropolitulu indata intresce actulu de alegere.
Dar ce au facutu omenii Telegrafulu? Cate-
va dile dupa acest'a, si anume pana ce a re-
masu Metropolitulu in Sibiu, nu i-au mai
statu de pe capu, l'au infestatu intrun'a, candu
unulu, candu altulu, ca se faca nefacutu, nein-
templat, actulu amintitu din Consistoriu. In
cele din uma s'au dusu cu totii in corpore la
Metropolitulu pentru scopulu aretatu. Deca
s'a luat s'au se va lua din partea Metro-
politulu vre-o dispositiune, pentru nimicroa
actulu senatulu scolasticu, — nu scimu.
Ceca-ce scimu este, ca postulu cestionatu
de Professore la institutulu Archidiecesanu si
astadi luca este vacante si clericii si pedago-
gii remanu lipsiti de prelegerile unui profe-
soru din cei patru, caci sunt sistemisati la
acel'a.

Pentru ce ambla ómenii Telegrafului cu denunțiatuni și insinuațiuni false, ca cele din „P.Naplo“—ei vor fi scindui bine, dar lumea încă pòte dá cu socotéla, pentru că lumea știe, cum ei cu mintiuni au crescutu, cu mintiuni au mancatu stipendia de la repositulu metropolitu, cu mintiunile și fécurile lor l'au bagatu și în pamentu. — Ce pòte fi causa de stáruiescu ei cu atât' obstinatu de a retiené pe Secretariulu Consistorialu dela profesura? — Ast'a e întrebarea ce audim că și-o punu ómenii din mai multe părți, de candu veduira ce veduira, — fiindu că lumea nu e órba.

Pre Secretariulu consistorialu ómenii Telegrafului umbra alu retiené în postulu seu și a nu-lu lasá sê se face profesore, pentruca, dupa cum spun ei în „Pesti Naplo“, prin strâmutarea acést'a a Secretariulu, s'ar calcá Statutul organicu. Dar stá ast'a? — Statutul organicu s'ar calc'a, candu Secretariulu s'ar destitui din postu fara vina; despre destituire însa nu e vorb'a; ei aci e vorb'a de înaintarea lui dela postulu de Secretariu la postulu de profesoru, precum a fostu înaintatu prin repositulu Metropolitu antecesoru Secretariulu de acum totu le postulu de profesoru la institutul Archidieceșanu.

Vorba însa sê fie cu vatamarea legii! Cum că s'ar vatamá legea prin o înaintare a Secretariulu la profesura, acést'a nici ómenii Telegrafului nu o credu. Loru li trebuie unu pretestu pentru mascarea scopurilor lor, și de aceea se geréza de aparatori ai legii ce nu există. O asemenea mascare însa succede reu, candu vinu fapte și tradédia violența. Ei vréu cu ori-ce pretiu sê si sustiena influența în Consistoriu, pentru a si asigurá volniciele și pe viitoriu în Archidieceșana; ei nu se vor învoi dá a li se luá Secretariulu, man'a cea drépta, prin care cu atât' mai verosolu potu sperá a si face mendrele de aci încolo, cu cât' Metropolitulu, acum venitu în Transilvania, nu va fi greu de informatu, dupa cum vor dori a lu inform'a prin Secretariulu lor.

Ce alt'a pòte fi indemnulu ómeniloru Telegrafului, de a face din promovarea Secretariulu la profesura o degradare, o causa atât' de celebra, încátu sê o pòrte și prin colénele lui „Pesti Naplo“, și ale altoru foi straine.

Noi ca încheiere dicemu numai atât'a la afacerea cu Secretariulu, că — strâmutarea lui la profesura s'ar face și întru interesulu densulu și alu causei; — întru interesulu densulu, pentru că, facendu-se profesore, ar avé cea mai buna ocaziune de a se perfecționá în invetiaturile teologice și ar remanésutitu și de multe imputári, cari la urma potu sê-i, detraga multu; — ér întru interesulu causei, pentru că, venindu la Secretariatu unu omu calificatu pentru acést'a și totu deodata nepreocupatu, ar face o rendutéla mai buna în Cancelari'a Archidieceșana și ar împedecá si multe nelegalități, de cari s'au comis, nu numai candu ómenii, de cari vorbim, erau de capulu lor, ci s'au comisu un'a, dupa cum suntemu informati, chiar și sub presiudu Metropolitulu de acum, pare-ni se în cea dantaiu siedintia ce a tîenutu cu senatulu bisericescu archidieceșanu, despre care nelegalitate — de alta data, la locul și timpulu seu!

Pentru informarea onoratulu publicu de asta data credemu că va fi de ajunsu atât'a.

L. manastirea S-nu-George in Banatu.

(Interesare de scóla, în trecut si în present, contribuere și multiamita.) Suntemu sub juridictiunea eparchiei serbe, dar — nu încetám a ne semti romani, si poporul, unde numai are indemn de la vr'unu preotu sau invetiatoriu, bucuros contribuiesc pentru cultura nationale a filorui sei.

Duoi ani si siepte luni sunt, de candu subscrisul functionediu ca invetiatoriu în Perneavora manastirei. Candu am intratu cu în oficiu, am aflatu în acést'a scóla, carea o frecuentau pe atunci si copii din Camaralu S-nu-George și Berecutia, ceoacc, dupa cum sum bone informatu, asia a fostu încă dela anulu 1759, am aflatu, dicu, unele aparate de invetiamentu precum nescé tabele cu litere serbesci si vr'o optu cu litere germane, o

tabla mare pentru aritmetica, unu portretu alu Maiestáti Sale si una cruce mare de lemn.

Din incidentulu însa cá Serbii din comun'a Camaralu S-nu-George, la cererea loru capatara concessiune dela Venrabilulu Consistoriu din Temesóra, de a si edificá scóla propria cu limb'a propunerii, serbesca; ei s'au despartitu cu scóla de noi si în modulu acést'a si-au luatú tóte obiectele, ce le avéu în scóla nóstra, remanendu noi astfelu numai cu parétii goli.

Sub aceste impregiurári romanii nostri din comun'a Ferneavora și Berecutia, la initiativ'a bravorulu judi comunali Sima Siepetianu și Ioane Murja, grabira cu denariulu lor, fiecare dupa putința, si adunara o suma de 30 fl. v. a. spre a poté cumperá recuise de scóla. 10 fl. diñ acesti bani se întrebuintara spre repararea scólei; ér cu restulu se cumperara 12 tabele pentru propunerea istoriei naturale si o mapa a tierelor de sub corón'a stului Stefanu.

Pentru procurarea tabelorului pentru istoria naturala ni au ajutatu cu bani din nobil'a lor voia dd. calugári din manastire, si alte stimato persoane si anume: dd: Ischirionu Gadeanschi, administratorulu locutenente alu stei manastirii, Fotia Iorgoviciu ieromonachu și catechetulu scólei, Galilei Longinovicu, ieromonachu, Ilie Charneacici, Sima Siepetianu, Ioane Dimitrieviciu, morariu, Moise Stoinu (docinte, si dnea Rosalia Popovicu, Catarina Petroviciu și Eva Siepetianu cu câte 1 fl. v. a.; dlu Nestoru Vinu, dsiórela Emilia Gadeanschi și Danitia Popovicu cu câte 50 cruceri; Elena Stoinovicu, cu 30 cruceri și Teodoru Tolvadianu, economu, cu 20 de cruceri.

Esprimandu deci multiamita tuturor acoloru, cari n'au pregetatu cu ajutorulu loru facia de scóla nóstra, me subsemnu.

Moise Stoinu, docinte.

Simandu, cot. Aradu in opt. 1873.

Dle Redactore alu Albinei! Vinu ca simplu plagariu din comuna, cu pucina carte ce am din scóla, dar cu multu doru de binele natíunei, ce mi-l'a desteptatu si mi-lu nutrește cetirea Albinei, a vi insciintiá, cum la noi avea sê se aléga medicu comunalu, dar cum domni, vedendu pre romani, cá se interesé dia de nationalitatea lor, au amenatu alegerea, pana dóra va adormi poporul, ca sê pòta face ei de ei, ori cum vor dori.

În 29 oct. erá terminulu pentru alegere. Recurenti erau patru: domni se impacasera cu unulu, poporul însa la indemnulu luminátoriu din partea fostulu invetiatoriu Nicol. Popescu, n' se uitá, nici nu întrebá cá — ce dicu domni, ci si propusesé a alege pre acel'a care — deca nu e chiar romanu, dar — scia limb'a romana bine.

De aci s'au nascutu frecári cu domni, a nune cu dlu pretóre — faimosulu Ormos, — de candu cu alegerea de notariu în Chisineu, si cu comisariulu de securitate. Acést'a a nune si dá tóta truda de a face pre poporu sê se lasé de conditiunea disa, si sê aléga pre candidatulu domnilor. Dar — în desiertu!

Astfelu încruu a ajunsu, de comisariulu de securitate, în audiulu mai multor'a atacá pre numitulu d. Popescu, numindu-lu dacoromanu si amenintiandu-i cá — vai de elu, deca va veni or'o data pe man'a lui!

Si dupa-ce tóte acéstea nemic'a nu folosira, domni dela potere, iute se otarira si amenara alegerea, pana dóra poporul se va astemperá în pretenziunea sa nationala. — E.

Varietati.

(=Ni s'a tarmisu carticé'a:) Spicuire în istoria bisericésca a Romaniloru. — respunsu la contra-critic'a dlu N. Popea, de Ioane M. Moldovanu, Blasiu 1873. — Este o brosiura de 82 pagine, formatu în optavu mare, cu litere garmondu, de unu cuprinsu — pentru fie-care Romanu — interesante si instructivu; pretiulu este 40 cr. — Dupa o repede privire a cuprinsulu, potemu dice cá — „Spicuirea“ nu este una diatriba polemica, produsa de atitari personali seu de ure confesionali, ci ea ni se infaciadiá mai multu ca unu studiu istoricu seriosu, prin care se restórna unele prejudeci si sê cauta a se îndroptá unele retáciri de pona aci. —

= (Unde duce vanitatea pre omu?) În timpulu, pre candu principele de Bismark se afá în Viena, unu bietu juvelieru, carele es-puse o multime de lucruri, produse ale maestrii sale, si-propuse, ca sê reschedie cátu de multu spre a poté capeté dela acést'a însemnata persóna o medalia. Pre candu toc-ma se engetá cu marc preocupatiune la acést'a, deodata statú înaintea lui unu omu de o statura impunatória. „A! nerocu-lu mi a sositu; acést'a trebuie sê fia Bismark!“ — si iute i presentá unu anelu de brillantu, lucratu cu multa maestria. Întrebandu-lu strainulu, crediutu de juvelieru cá reprezenta person'a lui Bismark, de pretiulu anelului, audi dela acést'a spre mare mirare a sa cá densulu se semte fórtu fericitu deca va primi acestu ne'nsemnatu ofertu alu seu — ca presentu, predandú dimpreuna cu anelulu si o carta de visita. Strainulu la tóte acéstea nu dise alt'a, de cátu i predete si densulu cart'a sa de visita si se departá, refusandu-i juvelierulu, care acum i se imbiá de conducetoriu, acést'a complesanta dorintia. Abia trecura însa câteva minute dela petrecerea acéstei scene curiose, candu deodata se audt în alta parte a esp-sitiunci voci: „Bismark, Bismark!“ grabi deci si densulu sê-lu mai véda odata, candu — ce sê vedí, Bismark acést'a avé cu totulu alta facia. Védiendu-se deci atât' de iniolatu se uitá de graba la biletulu lasatu de strainu, în care citi numele unui americanu. Amagitu asiá în ilusiunile sale alergá iute la bunata-tea politiei. —

Nru. 780 B.

Publicatiune ofio.

Pré onoratiloru Domni Protopresbiteri, Onoratiloru Domni Aesori consistoriali pretiesci si mireni!

Inaltulu Ministeriu regiu ung. de cultu si instructiune publica, prin gratiosulu seu decretu din 14 septembrie a. c. Nrulu 1290 presidialu, a comunicatu Consistoriulu nostru diecesanu normativulu datu de catra Inaltulu Ministeriu reg. ung. de industria si comerciu cu ordinatiunea sa din 11 augustu a. c. Nru 7960/1053, în privint'a scutirei de pórtulu postale a corespundintiloru autoritatiloru publice-administrative, adresate la persóna private în afaceri oficióse publice-administrative, si érași în privint'a corespundintiloru, ce dela persóna seu párti private se adreséza cátra autoritati publice-administrative, seu cátra organele lor in afaceri de natura publica administrativa.

Dupa acestu normativu se prescrie cá: în viitoriu tóte acelea corespundintie seu epistole pre cari respectivele autoritati publice în afaceri administrative le adreséza persónelor private singuraticé, pe cover'ta adresei din afara, la partea stanga sê se însemne cu clausul'a: „Ex officio, în cauza administrativa scolastica, statistica etc.“

Totu asemenea au sê urmoze si persónele seu partile private în afaceri oficióse administrative, seriendu în acelasi locu pe cover'ta adresei clausul'a. Ex officio, la provocarea oficiósa, în cauza administrativa, bisericésca, scolastica etc. scutitu de portulu postalu.“

Clausulele acéstea au sê fia totdeuna subtrase cu cerusa rosia seu veneta, pentru ca astfelu respectivele oficiolate postali sê nu le pòta perde din vedere.

Corespondintiele séu epistolele neprovedute cu clausul'a susatinsa, fia acelea adresate dela autoritati cátra persóna private, seu dela acéstea cátra autoritati, se vor supune portulu postalu, ce-lu va purtá acel'a care a întrelasatu a pune clausul'a normativa în modulu aretatu.

Insa întrebuintarile reld de acestu beneficium, cu intentiunea de a scvrtá veniturile postali, se vor pedepsi ca delictu finantiaru.

Acést'a dispusatiune se publica spre scire si strensá acomodaré tuturor organelor subalterne bisericesci si scolare ale diecesei nóstre.

Caransebesiu, din siedint'a consist. tîenuta în 15 opt. 1873.

Ioann Popasu m. p. episcopulu diecesanu.

Insciintiare.

Tomulu II. alu Cuventariloru mele briccati, anuciatu încă la începutulu anu curinte, a esitu dejá de sub tipariu, ca facu cunoscutu on. Publicu, si deschilind Ven. Cloru romanu — cu reflectarea, cá domnulu prenumeranti, cari au tramisu pretiulu întregu alu opulu, numai decátu se vor pedá esemplarielle prenumerate, éra acelu Domni, cari au tramisu pretiulu diumetá seu cari s'au insinuatú ca prenumeranti la a antecipa ceva din pretiu, precum în fine acolora, cari de acum înainte ar dori sê si sîda opulu si se voru adresá în ast'a printia catra mine, li se va espedá opulu pre la gu postprimire (Nachnahme,) postale, ori povóra simpla, daca ar avé bunatate a tîmte antecipandu banii încociá.

Acestu Tomu II. ce cuprinde în Predice pre Dominicéle anulu pana la mineca a XXI. dupa Rosalii, si pre Scritorile SS. apost. Petru si Pavelu, si scria lui Archiereu Nicolae, arc 22 -colé, asia cu 2 colé mai multu de cátu cum s'a fat anuciatu. Pretiulu inse romane totu acelu adeca 2 fl. v. a. — Insciunári nóue au de face de a dreptulu la subscrisul în Lugosiea ce mai usioru se pòte întemplá prin the de corespundintie, ori la tramiterea loru antecipati prin asignatiuni postali.

Lugosiu în 6 noomvre 1873.

Michaile Nagy m. p. canonicu lectoru.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatiósa din comun'a Luncani, protopopiatu Fagetulu, prin acést'a se escrie concursu terminu de siése septemane de la antepublicare în acést'a foia.

Emolumentele sunt: 42 fl. v. a. în gat'a; 10 meti de grau; 20 meti de pucurá 50 lb. de sare; 100 lb. de lardu; 12 lb. luminári; 8 orgii de lemne; 3 jugeru pamentu aratoriu, cortelu liberu si 1/2 jugu de gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu, a avisiati, ca pana la terminu sê si dée reculu lor, instruite în sensulu statutulu or adresate comitetulu parochialu, — dlu popu Atanasiu Ioanovicu în Fegetu.

Luncani, în 12 octomvre 1873.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea

Atanasiu Ioanovicu, m. p.

1-3

Protopresbiteru.

Concursu.

Pentru invetiatoratulu dela scóla orientala confesionala romana din Comuna Ciorda, Protopresbiteratulu Risericic-ali comit. Carasiu, se deschide concursu cu terminu de siése septemane de la prim'a publicatiuni în „Albina.“

Emolumintele sunt: a) în bani 300 fl. v. a.; b) 2 jugeru de pamentu aratoriu; c) 2 orgii de lemne pentru invetiatoriu, si orgii de paie, din cari are a se înculdí scóla; d) quartiru liber u placutu, si cu gradina de legumi.

Concurentii se avisédia a trimite pre la terminu petitiunele instruate în sensulu statutulu org. adresate comitetulu parochialu, prin domnulu Protopresbiteru Ioann Popovicu, în Iam, infaciosindu-se în vraduminea pentru cantare si mai de apré cunósccere — în biseric'a locale.

Ciorda, 30 septemvre 1873.

Comitetulu parochialu.

În co'ntielegere cu Dlu Protopresbiteru tractualu.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatiósa dela scóla confesionala din comun'a Cherneca, protopresbiteratulu Oravitiei, comit. Carasiulu, se deschide concursu cu terminu de 6 septemani. —

Emolumentele sunt 201 fl. v. a. în bani 6 orgii de lemne, din care si scóla are a scicalli, Quartiru liberu, cu gradina de legumi si 4 lantie de pamentu. —

Concurentii au a adresá recureselo lor instruate în întielesulu statutulu organu catra comitetulu parochialu din Cherneca si a-le trimite domnulu Iacobu Popovicu protopopu în Oravitia.

Cherneca în 18 octombre 1873. În co'ntielegere cu Dlu: protop. tractualu 2-3 Comitetulu parochialu.